การประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

The Evaluation of Dance Music Curriculum in Vocational Certificate Level B.E. 2562 (A.D. 2019) Of Bunditpatasilpa Institute of Fine Arts, Ministry of Culture

ประวีนา เอี่ยมยี่สุ่น,
ทิพอนงค์ กุลเกตุ และ กิตติศักดิ์ สินธุโคตร
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Praweena Aiemyeesoon,
Thipanong Gulgate and Kittisak Sindhukot
Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts, Thailand
Corresponding Author, E-mail: praweenaa@gmail.com

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และ 2) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 260 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบท มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 91.41 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.53, S.D. = 0.44) 3) ด้านกระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.85, S.D. = 0.25) และ 4) ด้านผลผลิต พบว่า มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.51)

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ครูผู้สอน นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 144 คน และกลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการประจำวิทยาลัย จำนวน 72 คน

* วันที่รับบทความ : 10 ธันวาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 26 ธันวาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 27 ธันวาคม 2567
Received: December 10 2024; Revised: December 26 2024; Accepted: December 27 2024

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบท ควรมีการปรับปรุงเนื้อหารายวิชา โดยวิเคราะห์จากสถานการณ์ปัจจุบันและในอนาคต ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ควรลดการจัดกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการเรียน และควรลดภาระงานที่นอกเหนือจากงานสอนของครูผู้สอน 3) ด้านกระบวนการ ควรจัดตั้งคณะกรรมการในการให้คำปรึกษาครูผู้สอน เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) ด้านผลผลิต ไม่พบประเด็นปัญหาของหลักสูตร

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร; นาฏดุริยางคศิลป์; ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

Abstract

This research is a mixed method research that aims to : 1) evaluate of the dance music curriculum in Vocational Certificate Level B.E. 2562 (A.D. 2019) of Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts, Ministry of Culture, and 2) study problems and provide guidelines for curriculum development and improvement of the dance music curriculum in Vocational Certificate Level, B.E. 2562 (A.D. 2019) of Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts, Ministry of Culture. The data collection was divided into two phases as follows: Phase 1 focused on quantitative research, involving a sample of 260 teachers. This sample was determined by using Krejcie and Morgan's table to calculate the sample size, followed by the application of Stratified Random Sampling.

The results of the study revealed that : 1) the context was found to be overall appropriate, accounting for 91.41 percent, 2) the input was found to be overall appropriate at a high level ($\overline{X}$ = 2.53, S.D. = 0.44), 3) the process, was found to be overall it was appropriate at a moderate level ($\overline{X}$ = 1.85, S.D. = 0.25), and 4) the product was found to have overall the quality at the highest level ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.51).

Phase 2 focused on qualitative research, which involved a sample of 144 people for interviews, consisting of teachers, students and graduates. The sample for the focus groups included 72 people, consisting of teachers, administrators and college board committee members.

The results of the study revealed that : 1) the context, the course content should be revised by analyzing current and future situations and adjusted to suit students, 2) the input, activities that negatively impact learning should be reduced, and the workload beyond teaching tasks for teachers should be minimized, 3) the process, a committee should be established to provide guidance to teachers regarding classroom research as well as the learning measurement and evaluation of students, and 4) the product, no issues were found with the curriculum.

Keywords: Curriculum Evaluation; Dance Music; Professional Certificate Level

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง การพัฒนาทักษะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 โดยการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับ สู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560 : 13-15)

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อผลิตทรัพยากรบุคคลในสาขาที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และช่างศิลป์สู่สังคม เพื่ออนุรักษ์ สืบทอดมรดกศิลปวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550, 2550 : 3) ทั้งนี้ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาโดยการจัดทำหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2553 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 2550 โดยประกาศใช้หลักสูตรในวิทยาลัยนาฏศิลปทั้ง 12 แห่งทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นมา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

จากความสำคัญและสภาพปัญหาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนในวิทยาลัย นาฏศิลปทั้ง 12 แห่ง เพื่อเป็นการตรวจสอบว่ากระบวนการใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ ผู้เรียนมีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ และเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสังคมได้หรือไม่เพียงไร โดยคณะผู้วิจัยคาดว่าสารสนเทศ ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ที่ใช้แบบแผนขั้นตอนเชิงอธิบาย (an explanatory sequential design) ของ Creswell และ Plano (2018) โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณตามด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร (Population) ได้แก่ ครูผู้สอน จากวิทยาลัยนาฏศิลปทั้ง 12 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยนาฏศิลป วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา และวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 590 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Samples) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ตามหน่วยงาน แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 260 คน

เครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

1. แบบประเมินด้านบริบท ระดับคุณภาพ 2 ระดับ (เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย) จำนวน 31 ข้อ ด้านรูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ และด้านเนื้อหาของหลักสูตร จำนวน 25 ข้อ

2. แบบประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน จำนวน 7 ข้อ ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ และด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ

3. แบบประเมินด้านกระบวนการ ระดับคุณภาพ 3 ระดับ (มาก ปานกลาง น้อย) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ ด้านการดำเนินการระหว่างจัดการเรียนการสอน จำนวน 20 ข้อ และ ด้านการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ

4. แบบประเมินด้านผลผลิต ระดับคุณภาพ 5 ระดับ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 2 ข้อ ด้านสมรรถนะแกนกลาง ครอบคลุมด้านความรู้และทักษะ จำนวน 7 ข้อ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ จำนวน 4 ข้อ และด้านสมรรถนะวิชาชีพ จำนวน 3 ข้อ

ทั้งนี้ ได้นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ของการวิจัย พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objectives Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ

การแปลผลการวิจัย

1. แบบประเมินการใช้หลักสูตร (ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ) ใช้การประเมินแบบระดับคุณภาพ 3 ระดับ แปลผลความหมายของคะแนน โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด กำหนดเกณฑ์ คือ (คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด)/จำนวนช่วง เท่ากับ 0.67 จึงกำหนดให้มีการแปลผลดังนี้

ระหว่าง 2.34 - 3.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
ระหว่าง 1.67 - 2.33	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ระหว่าง 1.00 - 1.66	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย

2. แบบประเมินคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา (ด้านผลผลิต) เป็นลักษณะการประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้การแปลผลความหมายของคะแนน โดยใช้คะแนนเฉลี่ย ของคะแนนเป็นตัวชี้วัดกำหนด เกณฑ์ คือ (คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด)/จำนวนช่วง เท่ากับ 0.8 จึงกำหนดให้มีการแปลผลดังนี้

ระหว่าง 4.21 - 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพในระดับมากที่สุด
ระหว่าง 3.41 - 4.20	หมายถึง	มีคุณภาพในระดับมาก
ระหว่าง 2.61 - 3.40	หมายถึง	มีคุณภาพในระดับปานกลาง
ระหว่าง 1.81 - 2.60	หมายถึง	มีคุณภาพในระดับน้อย
ระหว่าง 1.00 - 1.80	หมายถึง	มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายสำหรับการสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา จาก 12 วิทยาลัย โดยจำแนกเป็น ครูผู้สอน วิทยาลัยละ 4 คน นักเรียน วิทยาลัยละ 4 คน ผู้สำเร็จการศึกษา วิทยาลัยละ 4 คน รวม 144 คน

กลุ่มเป้าหมายสำหรับการสนทนากลุ่ม รวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการประจำวิทยาลัย จาก 12 วิทยาลัย จำแนกเป็น ครูผู้สอน วิทยาลัยละ 2 คน ผู้บริหารวิทยาลัยละ 2 คน กรรมการประจำวิทยาลัยวิทยาลัยละ 2 คน รวม 72 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์คุณภาพหลักสูตร 2) แบบสัมภาษณ์การใช้หลักสูตร 3) แบบสัมภาษณ์คุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา 4) แบบสัมภาษณ์คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษานำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักภาษาและความกระชับรัดกุมชัดเจนในการใช้สำนวนภาษา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objectives Congruence) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

2. ประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ข้อคำถามชนิดปลายเปิด แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ (1) ด้านบริบท เช่น ความเหมาะสมของรูปเล่มหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร (2) ด้านปัจจัยนำเข้า เช่น ความเหมาะสมของทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อม และการดำเนินการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น (3) ด้านกระบวนการ เช่น ความเหมาะสมของการดำเนินการก่อน ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนการสอน และ (4) ด้านผลผลิต เช่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ของผู้สำเร็จการศึกษา

นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักภาษาและความกระชับรัดกุมชัดเจนในการใช้สำนวนภาษา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objectives Congruence) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

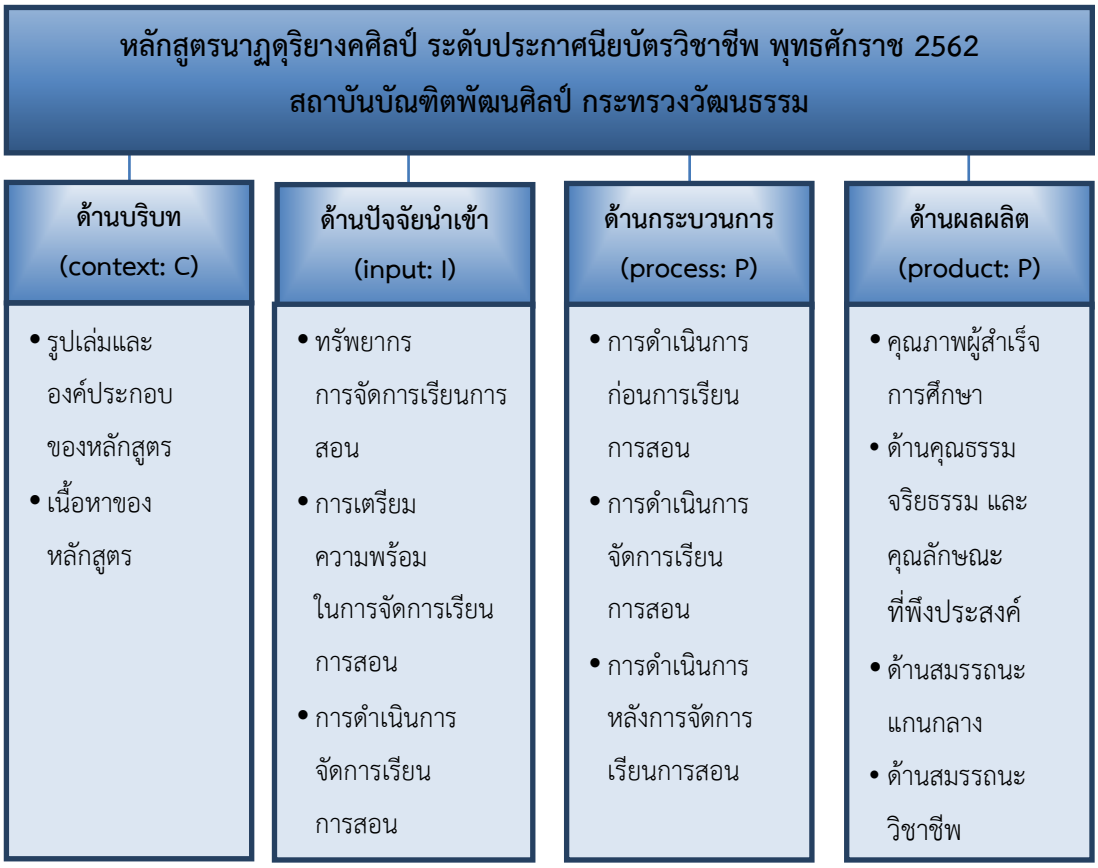
การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากครูผู้สอน นักเรียน และผู้สำเร็จการศึกษา จาก 12 วิทยาลัย และการสนทนากลุ่ม จากครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการประจำวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้การประเมินแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของ Stufflebeam (1971 :19-25) มาเป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน ประกอบด้วยบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยประยุกต์ใช้ CIPP Model ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตร

1.1 ด้านบริบท พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าหลักสูตร ในภาพรวมมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 91.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตร มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 92.68 และด้านเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 90.15

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.53, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.39, S.D. = 0.48) ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก

($\overline{X}$ = 2.56, S.D. = 0.48) และด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.39, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

1.3 ด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.85, S.D.= 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการระหว่างจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.86, S.D. = 0.25) ด้านการดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.85, S.D. = 0.28) และด้านการดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 1.82, S.D. = 0.30) ตามลำดับ

1.4 ด้านผลผลิต พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพในระดับมากที่สุด 3 ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = 0.54) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.51) ด้านสมรรถนะแกนกลาง ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.55) และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ มีคุณภาพในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.59)

2. ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

2.1 ด้านบริบท

2.1.1 ประเด็นปัญหา

1) โครงสร้างรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาในแต่ละวิชาเอกไม่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และการจัดหมวดหมู่ยากต่อการสืบค้น รูปเล่มหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระจำนวนมากทำให้มีขนาดใหญ่และไม่สะดวกในการพกพา ขาดการนำเสนอด้วยแผนภาพ

2) เนื้อหาสาระของหลักสูตรไม่เหมาะสมกับนักเรียนใหม่ที่มีความรู้พื้นฐานไม่เทียบเท่ากับนักเรียนเก่าขาดการเรียงลำดับเนื้อหารายวิชา รายวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง จำนวนเนื้อหาสาระของรายวิชาที่มากเกินไป ขาดเวลาในฝึกปฏิบัติ และมีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระในบางรายวิชา

2.1.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

1) ควรจัดมีการนำเสนอข้อมูลด้วยแผนภาพ แผนภูมิ หรืออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถสรุปและทำความเข้าใจได้ง่าย ควรแบ่งแยกเนื้อหาสาระของแต่ละแขนงวิชาออกจากกัน เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน

2) ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหาและระยะเวลา และพิจารณาลำดับเนื้อหาความยากง่ายของรายวิชา ให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของผู้เรียนทั้งนักเรียนเก่าและนักเรียนใหม่ และควรมีการปรับพื้นฐานของนักเรียนใหม่ ให้ความสำคัญกับวิธีการสอน เนื้อหา และระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากจะช่วยให้เกิดทักษะและความชำนาญ และควรพิจารณาถึงความซ้ำซ้อนของเนื้อหาในรายวิชาและความต่อเนื่องกับการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้วย

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

2.2.1 ประเด็นปัญหา

1) การทำกิจกรรมที่มีจำนวนมากเกินไปที่ส่งผลกระทบต่อภาระหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียน จำนวนและคุณภาพของนักเรียนลดลง อาคารและสถานที่ในบางวิทยาลัย บางสาขาวิชา มีพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ขาดแคลนทรัพยากรหรืออุปกรณ์การเรียน ด้านครุภัณฑ์ เครื่องดนตรี เทคโนโลยี เอกสาร และหนังสือต่าง ๆ การนำเทคโนโลยีมาส่งเสริมให้เกิดทักษะทางวิชาชีพยังมีไม่มาก และงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ

2) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่กำหนด ทำให้นักเรียนใหม่ต้องเรียนด้วยเนื้อหาที่อัดแน่น ส่งผลให้เกิดความกดดัน

3) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพน้อยเกินไป และเนื้อหายังไม่ชัดเจน

2.2.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

1) ควรลดภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนของครูผู้สอน ควรมีการแนะแนวเชิงรุกเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีและนาฏศิลป์ไทยจากโรงเรียนต่าง ๆ ควรมีการสำรวจความเพียงพอด้านอาคารสถานที่ และวางแผนในการปรับปรุง ก่อสร้างอาคารสถานที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน การแบ่งสถานที่เรียนให้ชัดเจน จัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ขาดแคลน ชำรุด ให้เพียงพอและใช้งานได้ดีต่อไป เพิ่มสื่อที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการสอน ซ่อมแซมอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วให้ใช้งานได้ และจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ที่ขาดแคลน

2) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ควรแยกนักเรียนที่มีพื้นฐานต่างกันในการเรียนปรับพื้นฐาน เพื่อจัดเนื้อหาสาระให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

3) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรมีการกำหนดกรอบระยะเวลาและเนื้อหาที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน

2.3 ด้านกระบวนการ

2.3.1 ประเด็นปัญหา

1) การดำเนินการก่อนการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนยังไม่มีความเข้าใจหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเนื้อหาของหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการสอน

2) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน พบว่า การสอนในเรื่องเทคนิคการปฏิบัติต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากเนื้อหามีจำนวนมาก

3) การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน พบว่า วิธีการวัดและประเมินผลยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา

2.3.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

1) ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของหลักสูตร และมีประสิทธิภาพ

2) ควรจัดตั้งคณะกรรมการในการให้คำปรึกษา ให้ปรึกษาและแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

3) ควรมีการประเมินผลการเรียนและแจ้งข้อมูลผลการเรียนให้แก่ผู้เรียนทราบทันที เพื่อใช้ในการแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง และเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป ส่งเสริมให้เกิดการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยคัดเลือกประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากระหว่างการดำเนินการสอนมาทำวิจัยชั้นเรียน

2.4 ด้านผลผลิต

จากการศึกษาไม่พบประเด็นปัญหาในประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต โดยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาผ่านการประเมินวิชาสมรรถนะแกนกลาง มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด มีสมรรถนะด้านวิชาชีพตรงตามหลักสูตรกำหนด มีความรู้ ทักษะ และมีความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านดนตรีนาฏศิลป์ และการบริหารการจัดการแสดง มีประสบการณ์และสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างหลากหลาย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตร

1.1 ด้านบริบท พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าหลักสูตร ในภาพรวมมีความเหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความเหมาะสมทุกด้าน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะองค์ประกอบของเอกสารส่วนหลักสูตรสาขาวิชาและสาขางานครบถ้วน มีเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักการทางวิชาชีพและแนวคิดการพัฒนาสังคม มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (2560 : 166) ที่ทำการประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิค พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตร มีสอดคล้องกับวิชาชีพและความต้องการของสังคม มีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน มีความเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนและที่สำคัญเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความทันสมัย

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะมีความพร้อมในด้านงบประมาณ อาคารสถานที่เหมาะสมกับสาขาวิชาที่เปิดสอน มีเอกสารคู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียนถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีแผนการนิเทศ ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และการฝึกประสบการณ์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (2560 : 166) ที่ทำการการประเมินการใช้

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิค จังหวัดพะเยา พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีแหล่งเรียนรู้เสริมทักษะวิชาชีพที่ช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะที่ต้องนำไปใช้จริงในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชาลินี มานะยิ่ง และธิดารัตน์ สมานพันธ์ (2566 : 59-60) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.39, S.D. = 0.10) เนื่องจากหลักสูตรได้กำหนดแผนการศึกษาตลอดหลักสูตร แผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีรายละเอียดเพียงพอ ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติไว้อย่างครบถ้วน

1.3 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจากขาดความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอน ขาดการถ่ายทอดประสบการณ์ทางวิชาชีพ และขาดการประเมินผลจากผลงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับ ประภัสสร สมสถาน และปาริชาติ บัวเจริญ (2566 : 109) ที่กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา การจัดกิจกรรมในทุกรูปแบบ ต้องมีความหลากหลาย สามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักศึกษาทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพ เพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต และอาจารย์ในหลักสูตรต้องปลูกฝังผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีอุดมการณ์จิตบริการ และครองตนเองบนหลักธรรมาภิบาล โดยมีกระบวนการกำกับมาตรฐานและการประเมินผลนักศึกษาที่ชัดเจน

1.4 ผลการประเมินคุณภาพคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะแกนกลาง และด้านสมรรถนะวิชาชีพ สำหรับด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ มีคุณภาพในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เตรียมความพร้อมให้ครู จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสื่อและเครื่องมือต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน ครูจัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นารี อุไรรักษ์, พัชนี กุลฑานันท์ และเบญจพร วรรณูปถัมภ์ (2562 : 76) ที่ทำการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านผลผลิต มีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีการใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

2. ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

2.1 ด้านบริบท

2.1.1 ประเด็นปัญหา

1) โครงสร้างรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาในแต่ละวิชาเอกไม่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และการจัดหมวดหมู่ยากต่อการสืบค้น รูปเล่มหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระจำนวนมากทำให้มีขนาดใหญ่และไม่สะดวกในการพกพา ขาดการนำเสนอด้วยแผนภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขาดการตรวจสอบความเรียบร้อย และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้

2) เนื้อหาสาระของหลักสูตรไม่เหมาะสมกับนักเรียนใหม่ที่มีความรู้พื้นฐานไม่เทียบเท่ากับนักเรียนเก่าขาดการเรียงลำดับเนื้อหารายวิชา รายวิชาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง จำนวนเนื้อหาสาระของรายวิชาที่มากเกินไป ขาดเวลาในฝึกปฏิบัติ และมีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระในบางรายวิชา

2.1.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

1) ควรจัดมีการนำเสนอข้อมูลด้วยแผนภาพ แผนภูมิ หรืออินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถสรุปและทำความเข้าใจได้ง่าย ควรแบ่งแยกเนื้อหาสาระของแต่ละแขนงวิชาออกจากกัน เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน สอดคล้องกับแนวความคิดของ เมธาวี แก้วสนิท (2559 : 40) ที่กล่าวว่า หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการคิดประเด็นการนำเสนอเนื้อหาที่มีอยู่ภายในองค์กร จัดลำดับข้อมูล คัดเลือกรูปแบบการนำเสนอ และช่องทางนำไปสู่กลุ่มเป้าหมาย และรู้จักใช้เทคโนโลยีดิจิทัลรูปแบบต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือ

2) ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหาและระยะเวลา และพิจารณาลำดับเนื้อหาความยากง่ายของรายวิชา ให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของผู้เรียน และควรมีการปรับพื้นฐานของนักเรียนใหม่ ให้ความสำคัญกับวิธีการสอน เนื้อหา และระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากจะช่วยให้เกิดทักษะและความชำนาญ และควรพิจารณาถึงความซ้ำซ้อนของเนื้อหาในรายวิชาและความต่อเนื่องกับการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้วย สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562 : 4) ที่กล่าวว่า ลักษณะที่ดีของหลักสูตร ควรมีโครงสร้างที่จัดเป็นหมวดหมู่และมีการจัดเรียงลำดับรายวิชาตามความง่าย ยาก คำนึงถึงความเชื่อมโยง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบข้อบกพร่องสำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขและหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

2.2.1 ประเด็นปัญหา

1) การทำกิจกรรมที่มีจำนวนมากเกินไปที่ส่งผลกระทบต่อภาระหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียน จำนวนและคุณภาพของนักเรียนลดลง อาคารและสถานที่ในบางวิทยาลัย บางสาขาวิชา มีพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ขาดแคลนทรัพยากรหรืออุปกรณ์การเรียน ด้านครุภัณฑ์ เครื่องดนตรี การนำเทคโนโลยีมาส่งเสริมให้เกิดทักษะทางวิชาชีพยังมีไม่มาก และงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ

2) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีข้อจำกัดด้านระยะเวลา ทำให้นักเรียนใหม่ต้องเรียนด้วยเนื้อหาที่อัดแน่น ส่งผลให้เกิดความกดดัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภินภัศ จิตรกร (2560 : 2282) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ระยะเวลาช่วงเวลาของการจัดการเรียนการสอนที่จำกัดวันเวลาในการเรียนเสาร์อาทิตย์น้อยเกินไป และปริมาณงานที่มอบหมายเยอะเกินไป

3) การดำเนินการจัดการเรียนการสอน พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพน้อยเกินไปและเนื้อหายังไม่ชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554 : 259) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า แนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ยังไม่เป็นระบบ ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ

2.2.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

1) ควรลดภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนของครูผู้สอน ควรมีการแนะแนวเชิงรุกเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีและนาฏศิลป์ไทยจากโรงเรียนต่าง ๆ ควรมีการสำรวจความเพียงพอด้านอาคารสถานที่ และวางแผนในการปรับปรุง ก่อสร้างอาคารสถานที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน การแบ่งสถานที่เรียนให้ชัดเจน จัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ขาดแคลน ชำรุด ให้เพียงพอและใช้งานได้ดีต่อไป เพิ่มสื่อที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการสอน ซ่อมแซมอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วให้ใช้งานได้ และจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ที่ขาดแคลน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558 : 38) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า ควรลดกิจกรรมเพื่อให้ครูสามารถสอนได้เต็มที่ การจัดอบรมสัมมนาควรเป็นช่วงเวลาปิดเทอมหรือเสาร์อาทิตย์ ควรมีนโยบายในการพัฒนาครูที่ชัดเจน

2) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ควรแยกนักเรียนที่มีพื้นฐานต่างกันในการเรียนปรับพื้นฐาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554 : 259) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ควรแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามกลุ่มวิชา หรือจัดกลุ่มระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ หรือมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อปรับ

พื้นฐานก่อนเปิดภาคการศึกษา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภินภัศ จิตรกร (2560 : 2282-2283) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า พื้นความรู้ของนักศึกษามีความแตกต่างหลากหลาย บางคน ไม่มีพื้นทางด้านศึกษาศาสตร์ ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน

3) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรมีการกำหนดกรอบระยะเวลาและเนื้อหาที่ชัดเจนมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 16-20) และ Tyler (1969 : 37) ที่กล่าวว่า การออกแบบหลักสูตรที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมนั้น ต้องพิจารณาสิ่งที่มากำหนดหลักสูตร ทั้งนี้รวมถึงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านวิชาการของผู้เรียนด้วย และแนวคิดของ Jacobs (2010 : 171-173) ที่กล่าวถึงหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนโดยประเด็นที่สำคัญคือ ความรู้ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในการทำงาน ที่ต้องส่งเสริมทั้งความรู้และทักษะไปพร้อมกัน

2.3 ด้านกระบวนการ

2.3.1 ประเด็นปัญหา

1) ครูผู้สอนยังไม่มีความเข้าใจหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเนื้อหาของหลักสูตร ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูอาจยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ให้ถูกต้องและครบถ้วน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558 : 37) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบ พบว่า ครูขาดความเข้าใจในกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่อิงมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนไม่มีความหลากหลาย ขาดความรู้เรื่องการวัดและประเมินผล ไม่สามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้เพื่อการประเมินได้

2) การสอนในเรื่องเทคนิคการปฏิบัติต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากเนื้อหามีจำนวนมาก อาจเป็นเพราะขาดการนิเทศให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแก่ครู สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558 : 32) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า ครูส่วนหนึ่งขาดความเข้าใจในกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่อิงมาตรฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐาน

3) วิธีการวัดและประเมินผลยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูขาดเอกสารคู่มือ ขาดอุปกรณ์เทคโนโลยี ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558 : 32) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า ครูส่วนหนึ่งยังขาดความรู้เรื่องการวัด

และประเมินผล ขาดการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด การสร้างเกณฑ์การประเมินรูปแบบต่าง ๆ การประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุง

1) ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของหลักสูตร และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558 : 38) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า ควรจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรทุกฝ่ายและทุกคน ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ ต้องมีการทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจนทั้งในด้านเป้าหมายที่ต้องการ มาตรฐาน ตัวชี้วัด สมรรถนะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ความรู้

2) ควรจัดตั้งคณะกรรมการในการให้คำปรึกษา เพื่อให้ปรึกษาและแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2558 : 38) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร พบว่า ควรมีการนิเทศติดตามเพื่อช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลโดยใช้กระบวนการนิเทศ การช่วยเหลือ การเป็นผู้ดูแล พี่เลี้ยง การดูแลติดตาม

3) ควรมีการประเมินผลการเรียนและแจ้งข้อมูลผลการเรียนให้แก่ผู้เรียนทราบทันที เพื่อใช้ในการแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง และเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป ส่งเสริมให้เกิดการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยคัดเลือกประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากระหว่างการดำเนินการสอนมาทำวิจัยชั้นเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฬาลักษณ์ บุปผาวาส, มนตรี วงษ์สะพาน และกนกพร ทองสอดแสง (2558 : 144) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ควรมีการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการวัดทุก ๆ ด้าน ซึ่งการวัดและประเมินผลผู้เรียนจากการปฏิบัติจริงควรให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดของ March (2001 : 25) ที่กล่าวว่า ผู้สอนตระหนักในเรื่องการประเมินให้เด่นชัดในการวางแผนการสอนครั้งต่อไปควรคำนึงถึงการออกแบบการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรกลยุทธ์การประเมินที่เป็นธรรมและหลากหลายและการรายงานผลการประเมินอย่างเป็นระบบ

2.4 ด้านผลผลิต

ผู้สำเร็จการศึกษาผ่านการประเมินวิชาสมรรถนะแกนกลาง มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ มีสมรรถนะด้านวิชาชีพตรงตามหลักสูตรกำหนด มีความรู้ ทักษะ และมีความสามารถรอบด้านทั้งด้านดนตรี นาฏศิลป์ และการบริหารการจัดการแสดง มีประสบการณ์และสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิสัยทัศน์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่มุ่งเน้นเป็น

สถาบันต้นแบบด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ช่างศิลป์ และทัศนศิลป์ ที่มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ วิชาชีพในระดับชาติ และนานาชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Taits and Fualkner (2016 : 148) ที่กล่าวว่า กระบวนวิชาที่ดีนั้น ผู้เรียนต้องสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ศึกษาเล่าเรียนนั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตการทำงานได้ สามารถต่อยอดสิ่งที่เรียนไปสร้างนวัตกรรมและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บัณฑิตได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

แบบประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถประเมินหลักสูตรได้ครอบคลุมเนื้อหาสาระด้านเนื้อหาการใช้หลักสูตร คุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้น จึงมีความเหมาะสมที่ผู้ที่สนใจด้านการประเมินหลักสูตรด้วย CIPP Model จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบประเมินหลักสูตรในบริบทอื่นได้

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าด้านเนื้อหาของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 มีข้อจำกัดใน 2 ประเด็น คือ 1) รูปเล่มและองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระยังไม่ถูกต้อง และ 2) ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนใหม่ เนื่องจากนักเรียนใหม่มีพื้นฐานไม่เทียบเท่ากับนักเรียนเก่าจึงมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน ดังนั้น จึงเป็นข้อมูลของคณะผู้บริหารที่จะกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทั้งในแง่มุมมองความถูกต้องสมบูรณ์ของเล่มหลักสูตร และเนื้อหาสาระในรายวิชาของหลักสูตรต่อไป เช่น การปรับเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตจริง รวมถึงการทบทวนเนื้อหาสาระของแต่ละรายวิชาที่มีความซ้ำซ้อนกัน

3. ข้อเสนอแนะเชิงเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรในระยะที่ใช้หลักสูตรเป็นปีที่ 4 จึงควรมีการประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางการพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลักษณ์ บุปผาวาส, มนตรี วงษ์สะพาน และ กนกพร ทองสอดแสง. (2558). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า อำภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 12 (58),137-146.

ชาลินี มานะยิ่ง และ ธิดารัตน์ สมานพันธ์. (2566). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model). *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 17 (3), 51-67.

นารี อุไรรักษ์, พัชนี กุลฑานันท์ และเบญจพร วรรณูปถัมภ์. (2562). การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 11 (1), 59-82.

ประภัสสร สมสถาน และปาริชาติ บัวเจริญ. (2566). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564). *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น*. 10 (4), 97-114.

พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550. (2550, 9 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 32 ก. หน้า 1-24.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร”. *Veridian E-Journal*. 4 (2), 248-262.

มาเรียม นิลพันธุ์, ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม, ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2558). การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบ การใช้หลักสูตร. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย*. 7 (1), 26-41.

เมธาวี แก้วสนิท. (2559). นักประชาสัมพันธ์ยุคใหม่...คิดสร้างสรรค์ได้ ใช้เทคโนโลยีเป็น. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*. 6 (2), 34-41.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนด์ ปริ้นจำกัด.

ศศิณัฏฐ์ สรรคบุรานุรักษ์, นิดา ชูเกียรติวัฒนากุล และ เก็จวิรัล ตั้งสิริวัสส์. (2559). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 14 (1), 140-148.

สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์. (2560). การประเมินการใช้หลักสูตประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิค จังหวัดพะเยา. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.* 8 (2), 161-169.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564).* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). *หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 10 การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน.* กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.

อภินภัศ จิตรกร. (2560). การประเมินหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษาคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. ***Veridian E-Journa.*** 10 (3), 2270-2287.

Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018**).** *Designing and Conducting Mixed Methods Research (3rd ed.).* Thousand Oaks, CA: SAGE.

Jacobs, H.D. (2010). *Curriculum 21 Essential Education for a Changing World*. Alexandria, VA: ASCD.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement.* 30 (3), 607–610.

March, C.(ed.). (2001). *Curriculum and assessment***.** Sydney: Pearson Education Australia.

Stufflebeam, D. L. (1971). The Relevance of the CIPP Evaluation Model for Educational Accountability. *Journal of Research and Development in Education.* 5 (1), 19-25.

Tait, A. and Faulkner, D.. (2016). *Edupreneur : Unleashing Teacher–led Innovation In Schools***.** Melbourne: John Wiley & Sons Australia, Ltd.